

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ТЕОРІЇ МЕДІА"
для студентів напряму підготовки
6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа"
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2012

Затверджено на засіданні кафедри комп'ютерних систем і технологій.
Протокол № 7 від 27.03.2012 р.

Укладач Сисоєва Ю. А.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Теорії медіа" для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" всіх форм навчання / укл. Сисоєва Ю. А. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 24 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план дисципліни, плани лекцій, лабораторних та самостійних занять, вимоги до студентів, а також принципи поточного та підсумкового контролю знань.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" всіх форм навчання.

Вступ

Навчальна дисципліна "Теорії медіа" вивчається студентами факультету економічної інформатики галузі знань 0515 "Видавничо-поліграфічна справа" у восьмому семестрі.

Мета навчальної дисципліни – надання студентам знань, необхідних для розуміння історії розвитку та основних теоретичних напрямів досліджень медіа.

Завдання навчальної дисципліни – оволодіння знаннями, необхідними для урахування особливостей і тенденцій розвитку комунікацій при створенні сучасних медіапродуктів.

Предмет навчальної дисципліни – історія розвитку та основні теоретичні напрями досліджень медіа.

Структура навчальної дисципліни "Теорії медіа" наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура програми навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2, у тому числі: змістових модулів – 1, самостійна робота	Галузь знань: 0515 "Видавничо-поліграфічна справа"	Вибіркова. Рік підготовки: 4. Семестр: 8
Кількість годин: усього – 72	Шифр та назва напрямку підготовки: 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа"	Лекції: кількість годин – 10. Лабораторні заняття: кількість годин – 20. Самостійна робота: кількість годин – 42
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни: 10. Кількість годин за тиждень: 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: підсумковий модульний контроль (залік)

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Навчальна дисципліна "Теорії медіа" належить до циклу вибіркових дисциплін за напрямом підготовки "Видавничо-поліграфічна справа" зі спеціалізацій "Технологія електронних мультимедійних видань" та "Комп'ютеризовані технології та системи видавничо-поліграфічних виробництв".

Для успішного вивчення дисципліни студентам необхідні знання, отримані при засвоєнні ними дисциплін "Філософія", "Політологія", "Економічна теорія", "Соціологія", "Культурологія", "Психологія".

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні елементи досліджень у науці про комунікацію;
- основні форми та види комунікації;
- особливості масової комунікації;
- взаємозв'язок між поняттями "комунікація", "медіа" та "мас-медіа";
- історію розвитку медіа (пошти, друку, телеграфу, фотографії, телефону, звукозапису, радіо, кіно, телебачення, Інтернету);
- класифікацію основних теорій медіа;
- основні теоретичні концепції та історію розвитку теоретичних парадигм;

вміти:

- орієнтуватися в просторі сучасних теорій медіа;
- аналізувати феномени, процеси та практики суспільства з точки зору задіяних медіа;

ураховувати особливості і тенденції розвитку комунікацій під час створення сучасних медіапродуктів.

У результаті вивчення дисципліни студент оволодіває такими

компетентностями:

- розуміння загальної логіки розвитку медіа та її зв'язку з розвитком суспільства в цілому;

- здатність аналізувати медіа;

- здатність враховувати всю широту комунікаційного середовища у майбутній професійній діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

З самого початку вивчення дисципліни студент має бути ознайомлений як з програмою дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Навчальний процес за програмою дисципліни "Теорії медіа" здійснюється у таких формах: лекційні та лабораторні заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Тематичний план дисципліни складається з одного модуля (табл. 2).

Таблиця 2

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин, відведених на		
	лекції	лабораторні заняття	самостійну роботу
Тема 1. Комунікація: основні поняття	2		4
Тема 2. Медіа: основні поняття	2		4
Тема 3. Історія медіа		6	8
Тема 4. Класифікація основних теорій медіа	6		2
Тема 5. Емпірико-функціоналістська група теорій медіа		2	4
Тема 6. Критична теорія і філософія. Теорія індустріалізації культури		2	4
Тема 7. Структуралізм і семіотика, лінгвістична теорія медіа: основні концепції		2	4
Тема 8. Психологічні підходи до вивчення медіа		2	4
Тема 9. Соціологічні підходи до вивчення медіа		4	4
Тема 10. Політична економія медіа		2	4
Усього за модулями	10	20	42

3. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Комунікація: основні поняття

Поняття "комунікація". Чотири основні форми комунікації: жест, зображення, мовлення та писемність. Канонічна схема комунікації Г. Лассуелла та її елементи в науці про комунікацію. Основні види комунікації.

Тема 2. Медіа: основні поняття. Перші дослідження медіа

Масова комунікація та її особливості. Поняття "медіа". Поняття "мас-медіа". Чиказька школа та перші дослідження урбанізованої комунікації. Перші дослідження медіа.

Тема 3. Історія медіа

Історія пошти. Історія друку. Історія телеграфу. Історія фотографії. Історія телефону. Історія звукозапису. Історія радіо. Історія кіно. Історія телебачення. Історія Інтернету.

Тема 4. Класифікація основних теорій медіа

Класифікація основних теорій з точки зору інструментарію: математика, філософія, лінгвістика, соціологія, політична економія. Емпірико-функціоналістська група теорій. Критична теорія і філософія. Лінгвістична теорія медіа. Соціологічні підходи до вивчення медіа. Політична економія медіа.

Тема 5. Емпірико-функціоналістська група теорій медіа

Основні фактори виникнення групи теорій. Ласуелл та вивчення ефектів пропаганди. Парадигма "пропагандистської сили" в ранніх дослідженнях медіа. Концепція "демократичного реалізму" Ліппмана, теорія "суспільної думки". Парадигма обмежених ефектів медіа як основний предмет досліджень Колумбійської школи. Лазарсфельд та теорія двоступінчастого потоку інформації. Кац і "теорія знаходження користі та задоволення". Маккомбс, Шоу та теорія "порядку денного". Ноель Нойманн та теорія "спіралі тиші".

Тема 6. Критична теорія і філософія. Теорія індустріалізації культури

Філософські складники "критичної теорії". "Критична теорія" як опозиція американському емпіризму. Неомарксизм та переоцінка вчення Маркса. Виникнення Франкфуртської школи. Беньямін та перші роботи по індустріалізації культури. Концепція культурної індустрії Адорно та Хоркхаймера. Теорія технічної раціональності та багатовимірної людини Маркузе. Хабермас та концепція "публічної сфери".

Тема 7. Структуралізм і семіотика, лінгвістична теорія медіа: основні концепції

Де Соссюр та зародження структурної лінгвістики. Дві концепції знака в структурній лінгвістиці. Структурна антропологія Леві-Стросса та її роль в комунікаціях. Міфи як форма мови. Барт та семіотичний аналіз продуктів комунікації. Французька школа масових комунікацій. Теорії символічного насильства в немарксистській перспективі. Мішель Фуко та структурна теорія влади.

Тема 8. Психологічні підходи до вивчення медіа

Когнітивні теорії на стику медіа психології та лінгвістики. Ван Дейк та його когнітивна теорія дискурсу новин. Соціально-когнітивна теорія Бандури. Теорія праймінгу і моделі людської пам'яті при засвоєнні повідомлень ЗМІ. Теорія культивування Гебнера. Психологічне вивчення медіа-насильства. Семіосоціопсихологічна теорія Дрідзе.

Тема 9. Соціологічні підходи до вивчення медіа

Класифікація основних соціологічних теорій. Медіаорієнтовані та соціально-орієнтовані, теорії. Теорії інформаційного суспільства. Соціологія дифузії інновацій та використання технологій. Школа Пало Альто, етнометодологія та інтеракціонізм. Організаційна комунікація.

Тема 10. Політична економія медіа

Концепція культурного імперіалізму Шиллера. Нерівномірний розподіл комунікаційних ресурсів у світі. Теорія культурної залежності та її ліміти. Концепція культурних індустрій. Критика економічних комерційних моделей медіа.

4. Плани лекцій

Тема 1. Комунікація: основні поняття

1. Поняття "комунікація".
2. Чотири основні форми комунікації: жест, зображення, мовлення та писемність.
3. Канонічна схема комунікації Г. Лассуелла та її елементи в науці про комунікацію.
4. Основні види комунікації.

Література: основна [3; 4]; додаткова [56; 57].

Тема 2. Медіа: основні поняття. Перші дослідження медіа

1. Масова комунікація та її особливості.
2. Поняття "медіа".
3. Поняття "мас-медіа".
4. Перші дослідження медіа.

Література: основна [1 – 4]; додаткова [51].

Тема 4. Класифікація основних теорій медіа

1. Класифікація основних теорій з точки зору інструментарію: математика, філософія, лінгвістика, соціологія, політична економія.
2. Емпірико-функціоналістська група теорій.
3. Критична теорія і філософія.
4. Лінгвістична теорія медіа.
5. Соціологічні підходи до вивчення медіа.
6. Політична економія медіа.

Література: основна [3; 4]; додаткова [6].

5. Плани лабораторних занять

Лабораторне заняття – це форма навчального заняття, при якій здійснюється формування вмінь та навичок практичного застосування окремих положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання студентами відповідно сформульованих завдань з використанням комп'ютера та необхідного програмного забезпечення під керівництвом викладача.

Проведення лабораторного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі, до якого входять завдання, призначені для їхнього виконання студентами на занятті, а також тести, призна-

чені для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними знаннями, вміннями та навичками.

Лабораторне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, виконання поставлених завдань, перевірку отриманих результатів та оцінювання.

План проведення лабораторних занять у рамках навчальної дисципліни "Теорії медіа" наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік тем лабораторних занять

Теми лабораторних занять	Кількість годин
1. Історія медіа: пошта, друк, телеграф, фотографія	2
2. Історія медіа: телефон, звукозапис, радіо	2
3. Історія медіа: кіно, телебачення, Інтернет	2
4. Емпірико-функціоналістська група теорій медіа	2
5. Критична теорія і філософія. Теорія індустріалізації культури	2
6. Структуралізм і семіотика, лінгвістична теорія медіа: основні концепції	2
7. Психологічні підходи до вивчення медіа	2
8. Соціологічні підходи до вивчення медіа	4
9. Політична економія медіа	2
Разом годин за модулями	20

6. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до лабораторних занять, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

Перелік питань для самостійного наведений у табл. 4.

Таблиця 4

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання (за модулями та темами)	Рекомендована література
Тема 1. Комунікація: основні поняття	Елементи канонічної схеми Лассуелла в науці про комунікацію	[3; 4]
Тема 2. Медіа: основні поняття	Діяльність Маклюєна та його ключові концепції	основна [2]; додаткова [17; 25; 50]
Тема 3. Історія медіа	Діяльність творців медіа	додаткова [12; 14; 20; 29; 31; 32; 35; 38; 40]
Тема 4. Класифікація основних теорій медіа	Існуючі класифікації груп теорій медіа	основна [3; 4]; додаткова [6]
Тема 5. Емпірико-функціоналістська група теорій медіа	Діяльність відомих представників емпірико-функціоналістської групи теорій медіа	основна [4]; додаткова [10; 24; 30; 47 – 49; 54; 55]
Тема 6. Критична теорія і філософія. Теорія індустріалізації культури	Діяльність відомих представників критичної групи теорій медіа	основна [4]; додаткова [8; 18; 26; 36; 39]
Тема 7. Структуралізм і семіотика, лінгвістична теорія медіа: основні концепції	Діяльність відомих представників лінгвістичної групи теорій медіа	основна [3; 4], додаткова [7; 11; 16; 42]
Тема 8. Психологічні підходи до вивчення медіа	Діяльність відомих представників психологічних підходів до вивчення медіа	основна [3], додаткова [10; 19; 27; 37; 43; 44]
Тема 9. Соціологічні підходи до вивчення медіа	Діяльність відомих представників соціологічної групи теорій медіа	основна [2 – 4]; додаткова [10; 13; 15; 21; 23; 25; 33; 34; 45; 46; 53]
Тема 10. Політична економія медіа	Діяльність відомих представників політекономічної групи теорій медіа	основна [3; 4]; додаткова [6; 21; 22; 34; 41]

7. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Охарактеризуйте історію пошти.
2. Охарактеризуйте історію книги.
3. Охарактеризуйте історію преси.
4. Охарактеризуйте історію телеграфу.
5. Охарактеризуйте історію фотографії.
6. Охарактеризуйте історію телефону.
7. Охарактеризуйте історію звукозапису.
8. Охарактеризуйте історію радіо.

9. Охарактеризуйте історію кіно.
10. Охарактеризуйте історію телебачення.
11. Охарактеризуйте історію Інтернету.
12. Дайте визначення поняттю "комунікація".
13. Назвіть основні форми комунікації.
14. Охарактеризуйте канонічну схему комунікації Г. Лассуелла та її елементи в науці про комунікацію.
15. Назвіть основні види комунікації.
16. Охарактеризуйте масову комунікацію та її особливості.
17. Дайте визначення поняттю "медіа" та "мас-медіа".
18. Охарактеризуйте перші дослідження медіа.
19. Дайте класифікацію основних теорій медіа.
20. Охарактеризуйте емпірико-функціоналістську групу теорій.
21. Лассуелл та вивчення ефектів пропаганди.
22. Дайте визначення парадигмі "пропагандистської сили" в ранніх дослідженнях медіа.
23. Охарактеризуйте концепцію "демократичного реалізму" Ліппмана, теорію "суспільної думки".
24. Охарактеризуйте парадигму обмежених ефектів медіа як основний предмет досліджень Колумбійської школи.
25. Лазарсфельд та теорія двоступінчастого потоку інформації.
26. Кац і "теорія знаходження користі та задоволення".
27. Маккомбс, Шоу та теорія "порядку денного".
28. Ноель Нойманн та теорія "спіралі тиші".
29. Беньямін та перші роботи по індустріалізації культури.
30. Охарактеризуйте концепцію культурної індустрії Адорно та Хоркхаймера.
31. Охарактеризуйте теорію технічної раціональності та багатовимірної людини Маркузе.
32. Хабермас та концепція "публічної сфери".
33. Охарактеризуйте концепції знака в структурній лінгвістиці.
34. Дайте характеристику структурній антропології Леві-Стросса та її роль в комунікаціях.
35. Охарактеризуйте міфи як форму мови. Барт та семіотичний аналіз продуктів комунікації.
36. Охарактеризуйте лінгвістичну теорію медіа.
37. Ван Дейк та його когнітивна теорія дискурсу новин.
38. Дайте характеристику соціально-когнітивної теорії Бандури.
39. Охарактеризуйте теорію праймінгу.

40. Охарактеризуйте семіосоціопсихологічну теорію Дрідзе.
41. Охарактеризуйте сучасні соціологічні концепції медіа.
42. Охарактеризуйте інформаційне суспільство як соціально-філософська парадигма.
43. Охарактеризуйте технологічний детермінізм Маклюена.
44. Охарактеризуйте теорії "інформаційної економіки майбутнього" (Белл, Тоффлер, Фукуяма).
45. Охарактеризуйте мережеву інформаціональну економіку Кастельса.
46. Вінер та кібернетика в теоріях медіа.
47. Охарактеризуйте моделі дифузії інновацій.
48. "Використання технологій" як сучасна концепція активного споживача.
49. "Культурні дослідження" як напрям дослідження медіа.
50. Охарактеризуйте етнометодологію Гарфінкеля.
51. Охарактеризуйте школу Пало Альто в теоріях медіа.
52. Вивчення соціальних ритуалів та роботи Гоффмана.
53. Охарактеризуйте концепцію культурного імперіалізму Шиллера.
54. Охарактеризуйте теорію культурної залежності та її ліміти.
55. Охарактеризуйте концепцію культурних індустрій. Критика економічних комерційних моделей медіа.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) для засвоєння теоретичного матеріалу:

індивідуальні консультації (запитання – відповідь);

групові консультації (розгляд типових прикладів, ситуацій);

б) для засвоєння практичного матеріалу:

індивідуальні консультації;

групові консультації;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методики активізації процесу навчання

При викладанні навчальної дисципліни "Теорії медіа" для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування таких навчальних технологій, як проблемні лекції, рольові ігри, презентації (табл. 5).

Таблиця 5

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
<p>Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовуються досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. У ході читання лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів</p>	<p>Проблемна лекція з питання: "Що розуміти під медіа та мас-медіа?" (за темою 2)</p>
<p>Рольові ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації або прийняття рішень у ролі безпосередніх учасників подій, за правилами, які вже розроблено або виробляються самими учасниками; реалізується через самостійне вирішення студентами поставленої проблеми</p>	<p>Рольова гра "Критика сучасних медіапроектів": студенти виконують ролі дослідників, що критикують сучасні медіапроекти з точки зору основних теорій медіа</p>
<p>Презентації — виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу</p>	<p>Презентації результатів виконання лабораторних занять</p>

10. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни "Теорії медіа" передбачають лекційні та лабораторні заняття, а також самостійну роботу.

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться у таких формах:

1. Оцінювання знань студента під час лабораторних занять.

2. Проведення проміжного тестування.
3. Проведення поточного модульного контролю.

Оцінювання знань студента під час лабораторних занять має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Оцінювання проводиться за 12-бальною шкалою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
ознайомлення з рекомендованою літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при виконанні лабораторних робіт, завдань, винесених для самостійного опрацювання та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових звітах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка "дванадцять" ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента та його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні лабораторних робіт увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу).

Проміжний тестовий контроль проводиться двічі за семестр. При проведенні поточного тестування визначається рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються в межах навчальної дисципліни.

Формат тестових завдань поділяється на:

завдання закритої форми із запропонованими відповідями, із яких вибирають одну правильну;

завдання відкритої форми з вільно конструйованими відповідями.

Тестові завдання розрізняються за принципом побудови відповіді.

1. *Альтернативні* тестові завдання передбачають наявність двох варіантів відповіді типу "так-ні"; "правильно-неправильно" тощо. Їх використовують для перевірки правильності вибору або прийняття рішення в згорнутій формі.

2. Тестові завдання *на відновлення відповідності частин* становлять модифікацію тестових завдань з множинним вибором і подаються у вигляді двох чи більше колонок слів, фраз, графічних зображень, цифрових або літерних позначень тощо.

3. Тестові завдання *на порівняння і протиставлення* (на аналіз взаємозв'язку) рекомендуються для перевірки вмінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо.

4. Тестові завдання з *множинними відповідями* "правильно-неправильно" передбачають, що відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними. За ними тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

5. Тестові завдання *на визначення причинної залежності* використовуються при необхідності перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Спочатку необхідно визначити, правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а лише потім, якщо обидва правильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними.

6. Тестові завдання *на відтворення правильної послідовності*, які потребують переструктурування даних або елементів будь-якої комбінації, використовуються в разі тестування вмінь та знань правильної послідовності дій (нормативної діяльності), алгоритмів діяльності, технологічних прийомів тощо, а також знань загальноприйнятих формулювань визначень, правил, законів, фрагментів нормативних документів і т. ін.

7. Тестові завдання *відкритого типу* передбачають вільні відповіді. Вони є завданнями без запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять і т. д.

Тестові завдання для проміжного тестового контролю обираються з загального переліку.

Для оцінювання рівня підготовленості студентів результати тестування визначаються у 12-бальній системі (табл. 6).

Поточно-модульний контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: лекційний модульний контроль і практичний модульний контроль.

Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студента під час лабораторних занять та проміжного тестового контролю згідно з графіком навчального процесу.

Лекційний модульний контроль здійснюється в письмовій формі за відповідними білетами, зміст яких містить питання всіх тем дисципліни.

Таблиця 6

Критерії оцінювання проміжного тестового контролю

Оцінка	Відсоток правильних відповідей на питання тесту
Дванадцять	від 96 до 100
Одинадцять	від 91 до 95
Десять	від 86 до 90
Дев'ять	від 81 до 85
Вісім	від 75 до 80
Сім	від 71 до 75
Шість	від 65 до 70
П'ять	від 58 до 64
Чотири	від 51 до 58
Три	від 35 до 50
Два	від 17 до 34
Один	від 0 до 16

Зразок модульного завдання

1. Історія фотографії.
2. Основні види комунікації.
3. Концепція культурної індустрії Адорно та Хоркхаймера.

Відповідь на кожне питання оцінюється за 12-бальною системою згідно з кваліфікаційними вимогами до бакалаврів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа".

Оцінка 12 балів ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу, застосування для відповіді не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками. Оформлення відповіді повинно бути акуратним, логічним та послідовним.

Оцінка 11 балів ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу, засвоєння рекомендованої літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками. Оформлення відповіді повинно бути акуратним, логічним та послідовним.

Оцінка 10 балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та рекомендованої літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками. Допускаються незначні випадкові погрешності, які суттєво не впливають на повноту та змістовність відповіді.

Оцінка 9 балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та наявне вміння орієнтуватися в ньому; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "відмінно", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання має бути охайним.

Оцінка 8 балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та наявне вміння орієнтуватися в ньому. Завдання виконуються в цілому правильно, але при їх виконанні студент припускається окремих помилок. Оформлення виконаного завдання має бути охайним.

Оцінка 7 балів ставиться, якщо студент при виконанні завдань ефективно застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Завдання виконуються в цілому правильно, але при їх виконанні студент припускається значних помилок.

Оцінка 6 балів ставиться за недостатнє вміння застосовувати знання для розв'язання завдань; за умови, якщо завдання в основному виконане та мету завдання досягнуто, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка 5 балів ставиться за часткове вміння застосовувати знання для розв'язання завдань; за умови, якщо завдання частково виконане, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка 4 бали ставиться у випадках, якщо студент при виконанні завдань без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається суттєвих помилок, стикається з труднощами при аналізі та порівнянні вивчених явищ та процесів.

Оцінка 3 бали ставиться студенту, який не опанував значної частини програмного матеріалу, не може правильно виконати завдання, стикається зі значними труднощами при аналізі вивчених явищ та процесів.

Оцінка 2 бали ставиться студенту, який не опанував програмний матеріал, не може правильно виконати завдання, стикається зі значними труднощами при аналізі вивчених явищ та процесів.

Оцінка 1 бал ставиться за невиконання завдання загалом.

Оцінка за лекційний модульний контроль обчислюється як середнє арифметичне оцінок за кожну відповідь на питання модульного завдання.

Підсумкова оцінка з дисципліни дорівнює поточно-модульному контролю. Підсумкова оцінка з дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 7).

Таблиця 7

Переведення показників успішності знань студентів у систему оцінювання за шкалою ECTS

Відсоток студентів, які зазвичай успішно досягають відповідної оцінки	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ХНЕУ	Оцінка за національною шкалою	Відсоток студентів, які зазвичай успішно досягають відповідної оцінки
10	відмінне виконання	A	12 – 11	відмінно
25	вище середнього рівня	B	10	
30	взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	C	9 – 7	добре
25	непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	6	задовільно
10	виконання задовольняє мінімальні критерії	E	5 – 4	
–	потрібне повторне перескладання	FX	3	незадовільно
–	повторне вивчення дисципліни	F	2 – 1	

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Бакулев Г. П. Массовая коммуникация. Западные теории и концепции / Г. П. Бакулев. – М. : Аспект-пресс, 2010. – 192 с.
2. Маклюэн Г. М. Понимание медиа. Внешние расширения человека / Г. М. Маклюэн. – М. : Гиперборей, Кучково поле, 2007. – 464 с.
3. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов. – М. : SmartBook, 2008. – 652 с.
4. Черных А. Мир современных медиа / А. Черных. – М. : Территория будущего, 2007. – 312 с.

11.2. Додаткова

5. Андрунас Е. Ч. Информационная элита: корпорации и рынок новостей / Е. Ч. Андрунас. – М. : Изд. МГУ, 1995. – 209 с.
6. Багдикян Б. Монополия средств информации / Б. Багдикян. – М. : Прогресс, 1987. – 322 с.
7. Барт Р. Мифологии / Р. Барт. – М. : Академический проект, 2008. – 351 с.
8. Беньямин В. Производство искусства в эпоху его технической воспроизводимости / В. Беньямин. – М. : Медиум, 1996. – С. 15–65.
9. Борецкий Р. А. Осторожно, телевидение! Научно-публицистические заметки / Р. А. Борецкий. – М. : ИКАР, 2002. – 260 с.
10. Брайант Д. Основы воздействия СМИ / Д. Брайант, С. Томпсон. – М. : Вильямс, 2004. – 432 с.
11. Ван Дейк Т. Язык. Познание. Коммуникация / Теун Ван Дейк. – М. : Прогресс, 1989. – 312 с.
12. Владимиров Л. И. Всемирная история книги: Древний мир. Средневековье. Возрождение. XVII век / Л. И. Владимиров. – М. : Книга, 1988. – 310 с.
13. Гарфинкель Г. Исследования по этнометодологии / Г. Гарфинкель. – СПб. : Питер, 2007. – 335 с.
14. Голядкин Н. А. Краткий очерк становления и развития отечественного и зарубежного телевидения / Н. А. Голядкин. – М. : ИПК работников телевидения и радиовещания, 1996. – 124 с.

15. Гофман И. Представление себя другим в повседневной жизни / И. Гофман. – М. : Канон-пресс-Ц, Кучково поле, 2000. – 124 с.
16. Греймас А.-Ж. Структурная семантика: Поиск метода / А.-Ж. Греймас. – М. : Академический проект, 2004. – 368 с.
17. Гройс Б. Медиум становится посланием / Б. Гройс // Неприкосновенный запас. – 2003. – № 6. – С. 5–11.
18. Дебор Г. Э. Общество спектакля / Г. Э. Дебор. – М. : Логос, 2000. – 184 с.
19. Дридзе Т. М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации. Проблемы семисоциопсихологии / Т. М. Дридзе. – М. : Наука, 1984. – 232 с.
20. История печати : в 3 т. / под ред. Я. Н. Засурского и Е. Л. Вартановой. – М. : Аспект-пресс, 2001.
21. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура / М. Кастельс. – М. : ГУ-ВШЭ, 2002. – 608 с.
22. Кирия И. В. От "культурной индустрии" к "индустриям содержания": 70 лет теоретических поисков / И. В. Кирия // Меди@льманах. – 2004. – № 1. – С. 44–52.
23. Латур Б. Дайте мне лабораторию, и я переверну мир / Б. Латур // Логос. – 2002. – № 5–6. – С. 211–242.
24. Липпман У. Общественное мнение / У. Липпман. – М. : Институт Фонда "Общественное мнение", 2004. – 384 с.
25. Маклюэн М. Галактика Гуттенберга: становление человека печатающего / М. Маклюэн. – М. : Академический проект, 2005. – 496 с.
26. Маркузе Г. Одномерный человек / Г. Маркузе. – М. : Директ-медиа Пабблишинг, 2007. – 478 с.
27. Московичи С. Век толп / С. Московичи. – М. : Центр психологии и психотерапии, 1996. – 478 с.
28. Национальные модели информационного общества / под ред. Вартановой Е. Л. – М. : Икар, 2004. – 405 с.
29. Поллак П. Из истории фотографии / П. Поллак. – М. : Планета, 1983. – 176 с.
30. Рогоу А. А. Власть, коррупция и честность / А. А. Рогоу, Г. Д. Лассуэлл. – М. : Изд. РАГС, 2005. – 171 с.
31. Садуль Ж. История кино искусства: от его зарождения до наших дней / Ж. Садуль. – М. : Иностранная литература, 1957. – 465 с.

32. Телерадиоэфир : история и современность / отв. ред. А. Г. Качкаева. – М. : Элиткомстар, 2008. – 398 с.
33. Тоффлер Э. Третья волна / Э. Тоффлер. – М. : АСТ, 2004. – 781 с.
34. Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Ф. Уэбстер. – М. : Аспект-Пресс, 2004. – 400 с.
35. Филиппов С. Киноязык и история: краткая история кинематографа и киноискусства / С. Филиппов. – М. : Клуб "Альма Анима", 2006. – 207 с.
36. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие / Ю. Хабермас. – СПб. : Наука, 2000. – 379 с.
37. Харрис Р. Психология массовых коммуникаций / Р. Харрис. – СПб. : Нева ; М. : ОЛМА-ПРЕСС, 2002. – 445 с.
38. Хилько Н. Ф. Экранная культура: медиасистемы и технологии / Н. Ф. Хилько. – Омск : Сиб. филиал Российского ин-та культурологии, 2003. – 104 с.
39. Хоркхаймер М. Диалектика Просвещения. Философские фрагменты / М. Хоркхаймер, Т. Адорно. – М. – СПб : Медиум, Ювента, 1997. – 312 с.
40. Члиянц Г. Из истории телеграфа / Г. Члиянц // РАДИОхобби. – 2001. – № 3. – С. 2.
41. Шиллер Г. Манипуляторы сознанием / Г. Шиллер. – М. : Мысль, 1980. – 325 с.
42. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию / У. Эко. – М. : Симпозиум, 2006. – 544 с.
43. Bandura A. Observational Learning as a Function of Symbolization and Incentive Set / Bandura A., Grusec J., Menlove F. // Child Development. – 1966. – Vol. 37, No. 3. – P. 499–506.
44. Bandura A. Social learning theory / A. Bandura. – Englewood Cliffs. NJ : Prentice Hall, 1977. – 247 p.
45. Innis H. A. The Bias of Communication / H. A. Innis // Canadian Journal of Economics and Political Science. – 1949. – Vol. 15, No. 4. – P. 457–476.
46. Innis H. A. Communications and Archaeology / H. A. Innis // The Canadian Journal of Economics and Political Science. – 1951. – Vol. 17, No. 2. – P. 237–240.
47. Katz E. Communications Research Since Lazarsfeld / E. Katz // The Public Opinion Quarterly. – 1987. – Vol. 51, Part 2. – P. S25–S45.

48. Katz E. On the Use of the Mass Media as "Escape": Clarification of a Concept / E. Katz // *The Public Opinion Quarterly*. – 1962. – Vol. 26, No. 3. – P. 377–388.
49. Lazarsfeld P. F. Audience Research in the Movie Field / P. F. Lazarsfeld // *Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 1947. – Vol. 254. – P. 160–168.
50. Levinson P. *Digital McLuhan: A Guide to the Information Millennium* / P. Levinson. – London : Routledge, 2001. – 240 p.
51. McQuail D. *McQuail's Mass Communication Theory* / D. McQuail. – London : Sage Publications, 2000. – 542 p.
52. Morley D. *Interpreting Television* / D. Morley // *Popular Culture and Everyday Life (Block 3 of U203 Popular Culture)*. – Milton Keynes : Open University Press, 1984. – P. 40–68.
53. Morley D. *The "Nationwide" Audience: Structure and Decoding* / D. Morley. – London : BFI, 1980.
54. Noelle-Neumann E. *The spiral of silence: Public opinion — our social skin* / E. Noelle-Neumann. – Chicago : University of Chicago Press, 1993. – 277 p.
55. Summers J. H. *Perpetual Revelations: C. Wright Mills and Paul Lazarsfeld* / J. H. Summers // *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. – 2006. – Vol. 608, No. 1. – P. 25–40.
56. Shannon C. *A Mathematical Theory of Communication* / C. A. Shannon // *The Bell System Technical Journal*. – 1948. – Vol. 27. – P. 379–423.
57. Thompson, J. *The media and modernity: a social theory of the media* / J. Thompson. – Stanford : Stanford University Press, 1995. – 314 p.

Зміст

Вступ	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни	5
3. Зміст навчальної дисципліни за темами	6
4. Плани лекцій	8
5. Плани лабораторних занять	8
6. Самостійна робота студентів	9
7. Контрольні запитання для самодіагностики	10
8. Індивідуально-консультативна робота	12
9. Методики активізації процесу навчання	13
10. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	13
11. Рекомендована література	19
11.1. Основна	19
11.2. Додаткова	19

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ТЕОРІЇ МЕДІА"
для студентів напряму підготовки
6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа"
всіх форм навчання**

Укладач **Сисоєва Юлія Анатоліївна**

Відповідальний за випуск **Пушкар О. І.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Мартовицька-Максимова В. А.**

План 2012 р. Поз. № 389.

Підп. до друку

Формат 60x90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 1,5. Обл.-вид. арк. 1,88. Тираж

прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ТЕОРІЇ МЕДІА"
для студентів напряму підготовки
6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа"
всіх форм навчання